

דָּהָא אִיהוּ מְתִלְסַר וְלַעֲיֵלָא. וְאִי תִימָא בְּחֻבִין
דִּינְדִּיה, הָא לִיתִיה בְּר עֲשָׂרִים שָׁנָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָשָׁל לְמָה תִּדְבָר דּוּמָה, לְמַלְךְ
שֶׁהָיָה לוֹ פְּרָדִם, וַיּוֹם אֶחָד נִכְנֵם לְטִיִּיל
בְּאוֹתוֹ פְּרָדִם, וְרָאָה שׁוֹשְׁנִים קְטַנִּים צוֹמְחִים בְּתוֹכוֹ,
וְהָיָה עוֹלָה רִיחָם לְפָנָיו שְׂאִין בְּמוֹתָם בְּעוֹלָם, אָמַר
הַמֶּלֶךְ, אִי עֲבָשׂוּ בְּשֵׁהם קְטַנִּים כֶּךָ, בְּשִׁינְדְלוּ עַל
אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

לְאַחַר יָמִים נִכְנֵם בְּאוֹתוֹ פְּרָדִם, וְהָיָה חוֹשֵׁב
שְׂיִמְצָא אוֹתָם הַשׁוֹשְׁנִים שֶׁנִּתְּנוּ רִיחַ
בְּתַחֲלָה בְּשֶׁהֵיוּ לַחִים וְקְטַנִּים וּמַעֲלִים רִיחַ, גְּדוֹלִים
וְטוֹבִים עֵתָה, וַיִּהְיֶה מֵהֶם. כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׂגִיחַ בָּהֶם, רָאָה
שֶׁהֶם יִבְשִׂים בְּלֹא רִיחַ. וְכַעַס, אָמַר, אֵלּוּ בְּתַחֲלָה
בְּשֶׁהֵיוּ לַחִים וְטוֹבִים וּמַעֲלִים רִיחַ, לְקַטְתִּים, הָיִיתִי
נִהְיֶה בָּהֶם, עֲבָשׂוּ בְּמָה אֶהְיֶה, הָא יִבְשִׂים הֵם.

לשון הקודש

אם עבשו בששה קטנים כד, בשינדלו על
אחת במה ובמה.

לאחר ימים נכנס באותו פרדס, והיה
חושב שימצא אותם השושנים שנתנו
ריח בתחלה, בשעיו קטנים ומעלים ריח,
גדולים וטובים עתה ויהנה מהם. כיון
שהשגיח בהם, ראה שהם יבשים בלא
ריח, וכעס. אמר, אלו בתחלה, בשעיו

תאמר בחטאי אביו - לא, שהנה הוא
מיני ומעלה. ואם תאמר בחטאיו - הרי
אינו בן עשרים שנה!

אמר רבי יהודה, משל למה תדבר
דומה? למלך שהיה לו פרדס, ויום אחד
נכנס לטייל באותו פרדס, וראה שושנים
קטנים צומחים בתוכו, והיה עולה ריחם
לפניו שאין כמותם בעולם. אמר המלך,

לְשָׁנָה הָאַחֶרֶת, נִכְנַס הַמֶּלֶךְ בַּפְּרָדִים, וְרָאָה
שׁוֹשְׁנִים קִטְנִים וְנוֹתְנִים רִיחַ, אָמַר הַמֶּלֶךְ,
לְקַטּוּ אוֹתָן עִבְשׂוּ, וְאַהֲנֶה בָהֶן, קוֹדֵם שְׂיִיבְשׂוּ, כְּמוֹ
שֶׁעָשׂוּ קוֹדֵם לָכֵן.

כִּךְ הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רוֹאֶה בֵּי אָדָם קִטְנִים,
וְנוֹתְנֵי רִיחַ, וְהַכֹּל גָּלוּי לְפָנָיו, וְרוֹאֶה
שֶׁעֲתִידִין לְהִרְשִׁיעַ, וְיִהְיוּ חֹשׁוֹבִים בְּקֶשׁ יָבֵשׁ,
וּמְקַדִּים לָהֶם חֶסֶד, כִּדְי לִיְהִנּוֹת בָּהֶם בְּגַן עֵדֶן,
וְעִבְשׂוּ כְּשֶׁהֵם טוֹבִים, מִסְּלָקָן מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, לִיתֵן
לָהֶם שָׂכָר טוֹב בָּעוֹלָם הַבָּא. הֵדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (שה"ש ו ג) אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי הַרוּעָה
בְּשׁוֹשְׁנִים, הַמְּנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּעֵנֵן שׁוֹשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, אֲנָא מְסִייעַ לְהָא דְאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, דְּהָא חֲזִינָן כְּהָא גְּוֹנָא דְעֵבִיד

לשון הקודש

וְרוֹאֶה שֶׁעֲתִידִים לְהִרְשִׁיעַ וְיִהְיוּ חֹשׁוֹבִים
בְּקֶשׁ יָבֵשׁ, וּמְקַדִּים לָהֶם חֶסֶד, כִּדְי
לְהִנּוֹת בָּהֶם בְּגַן עֵדֶן, וְעִבְשׂוּ כְּשֶׁהֵם
טוֹבִים, מִסְּלָקָם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה לִתֵּן לָהֶם
שָׂכָר טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שיר ו)
אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי הַרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים,
הַמְּנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּעֵנֵן שׁוֹשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, אֲנִי מְסִייעַ לְהָא דְאָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, שְׁהָרֵי רְאִינוּ כְּמוֹ זֶה שֶׁעָשָׂה

לְחַיִּים וְטוֹבִים וּמַעֲלִים רִיחַ, לְקַטְתִּים,
הֵייתִי נִהְיֶה בָהֶם. עִבְשׂוּ בְּמָה אֶהְיֶה?
הָרִי יָבֵשִׁים הֵם.

לְשָׁנָה הָאַחֶרֶת נִכְנַס הַמֶּלֶךְ לַפְּרָדִים,
וְרָאָה שׁוֹשְׁנִים קִטְנִים נוֹתְנִים רִיחַ. אָמַר
הַמֶּלֶךְ, לְקַטּוּ אוֹתָן עִבְשׂוּ, וְאַהֲנֶה בָהֶן
קֹדֵם שְׂיִיבְשׂוּ, כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ קֹדֵם לָכֵן.

כִּךְ הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רוֹאֶה בֵּי אָדָם
קִטְנִים וְנוֹתְנֵי רִיחַ, וְהַכֹּל גָּלוּי לְפָנָיו,

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יְרֻבְעָם בֶּן נִבְט, דְּכִד הָוּה
 רַבֵּיָא הָוּה זַפְּאֵי וְטַב. דִּתְנִן, מֵאֵי דְכְּתִיב, (מ"א יא
 כט) וּשְׁנִיָּהֶם לְבָדָם בַּשָּׂדֶה, מְלֻמְד שְׁשֻׁקוּלִים הֵם
 בְּצַדְקוֹתָם וּבְזֻכוֹתָם מִכָּל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר ר' בְּרַבְיָה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לַפְּמֻלְיָא שְׁל מַעְלָה, רִיחוּ שְׁל יְרֻבְעָם
 עוֹלָה לְפָנַי, וְאַנִּי רוּצָה לְסַלְקוּ מִן הָעוֹלָם עִבְשֵׁינִי,
 כְּשֵׁישׁ בּוֹ רִיחַ. אָמְרוּ לְפָנָיו, רַבּוֹנֵנוּ שְׁל עוֹלָם, אַתָּה
 דִּיִּין אַמְתָּ, אִם עִבְשֵׁינִי הוּא בֵּן, כָּל שְׁכָן כְּשֵׁיגְדֵל.
 אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנַי
 שְׁיַעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינַי. אָמְרוּ לְפָנָיו, רַבּוֹנֵנוּ שְׁל עוֹלָם,
 אִם לְפָנֶיךָ גְּלוּי, לָנוּ וְלְפָנַי כָּל הָעוֹלָם מִי גְלוּי.
 הִנִּיחוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

לשון הקודש

לְסַלְקוּ מִן הָעוֹלָם עִבְשֵׁינִי, כְּשֵׁישׁ בּוֹ רִיחַ.
 אָמְרוּ לְפָנָיו: רַבּוֹנֵנוּ שְׁל עוֹלָם, אַתָּה דִּיִּין
 אַמְתָּ, אִם עִבְשֵׁינִי הוּא בֵּן – כָּל שְׁכָן
 כְּשֵׁיגְדֵל. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
 גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנַי שְׁיַעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינַי.
 אָמְרוּ לְפָנָיו: רַבּוֹנֵנוּ שְׁל עוֹלָם, אִם לְפָנֶיךָ
 גְּלוּי – לָנוּ וְלְפָנַי כָּל הָעוֹלָם מִי גְלוּי!?
 הִנִּיחוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יְרֻבְעָם בֶּן נִבְט,
 שְׁכֻשְׁהִיָּה עֲלֵם הִיָּה צְדִיק וְטוֹב, שְׁשֻׁנִינֵי,
 מַה שְׁכֻתוֹב וּשְׁנִיָּהֶם לְבָדָם בַּשָּׂדֶה, מְלֻמְד
 שְׁשֻׁקוּלִים הֵם בְּצַדְקוֹתָם וּבְזֻכוֹתָם מִכָּל
 יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבֵּי בְּרַבְיָה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַפְּמֻלְיָא שְׁל מַעְלָה:
 רִיחוּ שְׁל יְרֻבְעָם עוֹלָה לְפָנַי, וְאַנִּי רוּצָה

מַה כְּתִיב (מ"א יב כח) וַיִּוְעֶז הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב, חָטָא וְהִחְטִיא. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא אָמַרְתִּי לָכֶם שְׂאֵנִי רוֹצֵה לְסַלְקוֹ מִן הָעוֹלָם קוֹדֵם זֶה, תְּבַל שְׁעֵבִידַת בֶּן.

בָּא אַבְיָה בְּנוֹ, וְהָיָה עוֹשֶׂה טוֹב בְּשִׁחְיָה קָטָן, וּמַה טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי תַנְיָנָא, עוֹלֵי הַרְגָל הִיוּ עוֹלִים עַל יָדוֹ, שְׁלֹא מִדַּעַת אָבִיו. רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא טוֹב, וְסַלְקוֹ מִהָעוֹלָם קֹדֵם יָמָיו, בְּדֵי לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמּוֹ, וְלִהְנַחִילוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, קוֹדֵם שֶׁיִּבְאִישׁ רִיחוֹ, וְזֶהוּ הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו.

כִּךְ תַּנּוּךְ, בְּעוֹד שִׁחְיָה צַדִּיק, וְהַדּוֹר כָּלָם תַּיִבִּין, רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאֵם יִנְיַחְהוּ יִלְמוּד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וְסַלְקוֹ קוֹדֵם זְמַנּוֹ מִן הָעוֹלָם, קוֹדֵם

לשון הקודש

על ידו שלא מדעת אביו. ראה הקדוש ברוך הוא שהוא טוב, וסלקו מהעולם קדם ימיו, כדי לעשות חסד עמו ולהנחילו לעולם הבא קדם שִׁבְאִישׁ רִיחוֹ, וְזֶהוּ הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו.

כִּךְ תַּנּוּךְ, בְּעוֹד שִׁחְיָה צַדִּיק וְהַדּוֹר כָּלּוֹ תַיִבִּים רְשָׁעִים, רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

מַה כְּתוּב? וַיִּוְעֶז הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב. חָטָא וְהִחְטִיא. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא אָמַרְתִּי לָכֶם שְׂאֵנִי רוֹצֵה לְסַלְקוֹ מִן הָעוֹלָם קֹדֵם זֶה! תְּבַל שְׁעֵשִׂיתִי בֶן.

בָּא אַבְיָה בְּנוֹ, וְהָיָה עוֹשֶׂה טוֹב בְּשִׁחְיָה קָטָן. וּמַה טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי תַנְיָנָא: עוֹלֵי הַרְגָל הִיוּ עוֹלִים

שִׁיבְאִישׁ רִיחוֹ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, וְאֵינְנוּ כִּי לָקַח
 אוֹתוֹ אֱלֹהִים, כְּלוּמַר, וְאֵינְנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְמַלְאוֹת
 יָמָיו, כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים קוּדָם זְמַנּוֹ, לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ
 חֶסֶד לְהַנְחִילוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

וַיֵּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. מֵאֵן אֵינּוּן
 בְּנֵי הָאֱלֹהִים. ר' ירמיה אָמַר, גְּדוּלֵי
 הַדּוֹר, שֶׁהָיוּ ^(דף כו ע"א) אֲבוֹתֵיהֶם גְּדוּלֵי הַדּוֹר, וְלֹא
 הָיוּ מוֹחִין בְּיָדָם.

תַּנְיָא, סָבָא בְּבִיתָא, סִמְנָא טָבָא בְּבִיתָא. צְדִיקָא
 בְּדָרָא, סִמְנָא טָבָא הָיוּ בְּעֵלְמָא. דְתַנּוּ,
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטִיל אֵימַת הַדְּיָן וְהַמְנַהֵיג עַל
 בְּנֵי אָדָם. דְּכָל זְמַן שְׂאֵימַת הַדְּיָן עַל הַדּוֹר, בְּיָדוּעַ
 שֶׁהוּא צְדִיק, וְהֵם צְדִיקִים. נִיטְלָה אֵימַתוֹ מִבְּנֵי
 אָדָם, הוּא חַיֵּב, וְהֵם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

לשון הקודש

גְּדוּלֵי הַדּוֹר. שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵיהֶם גְּדוּלֵי הַדּוֹר
 וְלֹא הָיוּ מוֹחִים בְּיָדָם.

לְמַדְנֵנוּ, זְקֵן בְּבִית - סִמְנָן טוֹב בְּבִית,
 צְדִיק בְּדוֹר - סִמְנָן טוֹב יוֹשֵׁב בְּעוֹלָם.
 שְׂשֻׁנֵינוּ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטִיל אֵימַת
 הַדְּיָן וְהַמְנַהֵיג עַל בְּנֵי אָדָם, שְׂכָל זְמַן
 שְׂאֵימַת הַדְּיָן עַל הַדּוֹר, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא
 צְדִיק וְהֵם צְדִיקִים. נִיטְלָה אֵימַתוֹ מִבְּנֵי
 אָדָם - הוּא רְשָׁע, וְהֵם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

שָׂאם יִנְיַחְהוּ, יִלְמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וְסִלְקוּ
 קָדָם זְמַנּוֹ מִן הָעוֹלָם, קָדָם שִׁיבְאִישׁ רִיחוֹ.
 זְהוּ שְׂכַתוֹב (בראשית ה) וְאֵינְנוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ
 אֱלֹהִים. כְּלוּמַר, וְאֵינְנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה
 לְמַלְאוֹת יָמָיו, כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים קָדָם
 זְמַנּוֹ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ חֶסֶד לְהַנְחִילוֹ חַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא.

וַיֵּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם (שם)
 א. מִי הֵם בְּנֵי הָאֱלֹהִים? רַבִּי יִרְמְיָה אָמַר,

וּבֹא הַכְּתוּב לְהוֹרוֹת, הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ, אֱלֹהִים
 אָדָם וְאִשְׁתּוֹ, שָׁהֵם הָיוּ שֶׁנִּפְּלוּ בְּאֶרֶץ, בְּלֹא
 אָב וְאִם. וְלָמָּה נִקְרְאוּ נְפִילִים. שֶׁנִּפְּלוּ מִמַּעַלְתָּם
 שֶׁהָיָה לָהֶם. כְּלוּמַר, נְפִילִים הֵם מִכְּמוֹת שֶׁהָיוּ
 כְּבָר. נְפִילִים הֵם, עַל נְפִילִים שֶׁנִּטְרְדוּ מִגֵּן עֵדֶן,
 וְלֹא חֲזְרוּ לְשָׁם.

עַל כֵּן חֲזָרָה תוֹרָה וְאָמְרָה, אֱלֹהִים הָיוּ בְּאֶרֶץ,
 שֶׁהָיְתָה אִימָתָם עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת, וְעַד־יִינן הָיוּ
 קַיִמִים, וְלֹא מָנְעוּ בְּנֵי הַדּוֹר מִלַּעֲשׂוֹת עֲבִירוֹת. וּמִי
 הֵם אוֹתָם הָעוֹבְרִים הָעֲבִירוֹת. גְּדוּלֵי הַדּוֹר, אֲנִשֵּׁי
 הַשָּׁם, שֶׁהָיוּ גְּדוּלִים בַּדּוֹר.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, מִכָּאֵן מִשְׁמָעוֹתוֹ דְּקָרָא, דְּכִתְיִב
 הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ בֵּימֵי הָהֵם, לָהֶם
 הַמְּנִיעָה לְמָנוּעַ עֲצָמָן מִהָעֲבִירוֹת בְּשִׁבְלָם, וְלֹא

לשון הקודש

בְּאֶרֶץ, שֶׁהָיְתָה אִימָתָם עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת,
 וְעַד־יִינן הָיוּ קַיִמִים, וְלֹא מָנְעוּ בְּנֵי הַדּוֹר
 מִלַּעֲשׂוֹת עֲבִירוֹת. וּמִי הֵם אוֹתָם הָעוֹבְרִים
 הָעֲבִירוֹת? גְּדוּלֵי הַדּוֹר, אֲנִשֵּׁי הַשָּׁם, שֶׁהָיוּ
 גְּדוּלִים בַּדּוֹר.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, מִכָּאֵן מִשְׁמָעוֹת
 הַפְּסוּק, שֶׁכְּתוּב (שם) הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ
 בֵּימֵי הָהֵם, לָהֶם הַמְּנִיעָה לְמָנוּעַ עֲצָמָם

וּבֹא הַכְּתוּב לְהוֹרוֹת, (בראשית ג' ד) הַנְּפִילִים
 הָיוּ בְּאֶרֶץ – אֱלֹהִים אָדָם וְאִשְׁתּוֹ, שָׁהֵם הָיוּ
 שֶׁנִּפְּלוּ בְּאֶרֶץ בְּלֹא אָב וְאִם. וְלָמָּה נִקְרְאוּ
 נְפִילִים? שֶׁנִּפְּלוּ מִמַּעַלְתָּם שֶׁהָיָה לָהֶם.
 כְּלוּמַר, נְפִילִים הֵם מִכְּמוֹת שֶׁהָיוּ כְּבָר,
 נְפִילִים הֵם עַל שֶׁנִּטְרְדוּ מִגֵּן עֵדֶן וְלֹא חֲזְרוּ
 לְשָׁם.

עַל כֵּן חֲזָרָה הַתּוֹרָה וְאָמְרָה, אֱלֹהִים הָיוּ

מָנְעוּ, וּלְעֵינֵיהֶם מִמָּשׁ בָּאִים אֶל בְּנוֹת הָאָדָם בְּנוֹת,
וַיֵּלְדוּ לָהֶם. וּמִי הָיוּ אוֹתָם הַנְּפִילִים שֶׁהָיוּ בַּדּוֹר.
אוֹתָם הַגִּבּוֹרִים שֶׁלֹּא נִרְאָה בַּדּוֹר בְּמוֹתָם. אֲנָשֵׁי
הַשָּׁם: שֵׁם הַיְדוּעַ שֶׁקָּרָא לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
דִּכְתִּיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.

אָמַר רַבִּי חֲנִינְא לְרַב הוֹנָא מַה דְּאָמַר בְּנֵי
הָאֱלֹהִים. עַל שֵׁם שֶׁנִּבְרְאוּ מִשָּׁם זֶה, דִּכְתִּיב
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּבְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים וְכו'. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, הוּא שְׁטָן, הוּא יֵצֶר הָרַע,
הוּא מִלְּאֲךָ הַמָּוֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אוֹתוֹ הַיּוֹם,
יוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה. יוֹם שֵׁישׁ לְכָל אָדָם
לְחִזּוֹר לְמוֹטֵב, וְכֵן תִּרְאֶה, אִין דְּרַכּוֹ שֶׁל יֵצֶר הָרַע
לְקַטְרֵג, אֶלָּא בְּשַׁעַה שֶׁהָאָדָם רוֹצֵה לְחִזּוֹר לְמוֹטֵב.

לשון הקודש

בְּנֵי הָאֱלֹהִים, עַל שֵׁם שֶׁנִּבְרְאוּ מִשָּׁם זֶה,
שְׁכַתוּב (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם.
וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּבְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים כּו' (איוב א).
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, הוּא שְׁטָן,
הוּא יֵצֶר הָרַע, הוּא מִלְּאֲךָ הַמָּוֶת. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, אוֹתוֹ הַיּוֹם, יוֹם שֶׁל רֵאשׁ
הַשָּׁנָה הָיָה, יוֹם שֵׁישׁ לְכָל אָדָם לְחִזּוֹר
לְמוֹטֵב. וְכֵן תִּרְאֶה, אִין דְּרַכּוֹ שֶׁל יֵצֶר

מִהֶעֱבְרוֹת בְּשִׁבְלֵם וְלֹא מָנְעוּ, וּלְעֵינֵיהֶם
מִמָּשׁ בָּאִים אֶל בְּנוֹת הָאָדָם בְּנוֹת וַיֵּלְדוּ
לָהֶם. וּמִי הָיוּ אוֹתָם הַנְּפִילִים שֶׁהָיוּ
בַּדּוֹר? אוֹתָם הַגִּבּוֹרִים שֶׁלֹּא נִרְאָה בַּדּוֹר
בְּמוֹתָם. אֲנָשֵׁי הַשָּׁם – שֵׁם הַיְדוּעַ שֶׁקָּרָא
לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוּב (שם ה)
וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.
אָמַר רַבִּי חֲנִינְא לְרַב הוֹנָא, מַה שֶּׁאָמַר

בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן. (ד' כו ע"א).

פְּרֻשֶׁת נח

ר' חֲזַקְיָה אָמַר, וּבָאָה חוֹלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ, וַיְהִי לֹון
אוּרֵייתָא קַדִּישָׁא, וְאַזְהַר לֹון, וַיְהִי לֹון עֵיטָא,
לְאַסְתְּמָרָא מֵעֵילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ
בַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי. וְאַיְנוּן יִדְעִין
לְדַחֲיָא מְנִייהוּ כָּל מְקַטְרָגִין, וְכָל קַסְטִירִין, בְּגִין
דִּיהוֹן חוֹלְקָא דְעַדְבֵיהּ וְאַחְסֵנְתֵיהּ, כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר (דְּבָרִים ל"ב ט) כִּי חֵלֵק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

תָּא חַזִּי, בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְתִיב בְּדִנְיָא עַל עֲלָמָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא עָאֲלִין
לְחוּשְׁבָנָא, וְלֹא אֵית מָאן דְּלֹא עָאֵל בְּחוּשְׁבָנָא.

לשון הקודש

בְּדִי שְׁלֹא יִשְׁלַט בְּהֵם - רַק הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוּ, וְהֵם יוֹדְעִים לְדַחֲוֹת
מֵהֵם אֵת כָּל הַמְּקַטְרָגִים וְכָל הַמַּחְבָּלִים
בְּדִי שְׂיֵהִיו חֵלֵק גּוֹרְלוֹ וַיִּרְשָׁתוּ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֵלֵק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב
חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

בַּא וְרֵאָה, בְּיוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל הָעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי

הָרַע לְקַטְרָג, אֲלֵא בְּשַׁעֲהָ שֶׁהָאָדָם רוּעָה
לְחֹזֵר לְמוֹטָב, בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
יִמְלוֹךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשֶׁת נח

וְרַבִּי חֲזַקְיָהוּ אָמַר, אֲשֶׁרֵי חֵלְקֵם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָעָה בְּהֵם,
וְנָתַן לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה, וְהִזְהִיר אוֹתָם
וְנָתַן לָהֶם עֲצָה לְהִשְׁמַר מִמַּעֲלָה וּמִמָּטָה

וּסְפָרִין דְּחֵיִן וּמֵתִין פְּתִיחַן בְּהָהוּא יוֹמָא.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגִין דְּאִתְרַעֵי בְּהוּ, יְהֵב לֹון
עֵיטָא לְאַשְׁתּוּבָא מְכָל מְקַטְרֵגִין
דְּלְעִילָא, דְּאֵינוּן אֲתַמְנֵן בְּכָל זְמַנָּא דְּדִינָא שְׂרִיא
עַל עֲלָמָא. בְּהָא יוֹמָא אֲזַדְמַנֵּן יִשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא
רַחֲמֵי עַלְיָהּ. וּבְמַח. בְּשׁוּפְר.

דְּהָא קָלָא דְּנַפְיָק, סְלִיק לְעִילָא, וְאַתְעָר שׁוּפְר
דְּלְעִילָא. בְּדִין מִתְעָרֵי רַחֲמֵי מֵאַתְרֵיהּ.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא קָם מְבוּרְסֵיָא דְּדִינָא וְיָתִיב
בְּבוּרְסֵיָא דְּרַחֲמֵי, וְחַיִּים עַלְיָהּ דִּישְׂרָאֵל, וְלָא
אֲתִיְהִיב רְשׁוֹ לְמְקַטְרֵגָא עַלְיָהּ.

וְיִשְׂרָאֵל תִּיְבִי בְּתִיּוּבְתָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיד
הוּא, וְתַקְעֵי שׁוּפְר, וְאַתְעָרוּ רַחֲמֵי.
דְּהָא הָהוּא קָלָא דְּנַפְק, אֲתַעְרוּתָא דְּרַחֲמֵי אִיהוּ.

לשון הקודש

שְׂתַקּוּל הַזֶּה שְׂיוּצָא עוֹלָה לְמַעְלָה
וּמְעוֹרֵר אֶת הַשׁוּפְר שְׂלַמְעָלָה. אִז
מִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים מִמְּקוֹמָם, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא קָם מִכֹּסֵּא הַדִּין וְיוֹשֵׁב בְּכֹסֵּא
רַחֲמִים, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִתְנַת
רְשׁוּת לְמְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם.

וְיִשְׂרָאֵל שָׂבִים בְּתִשׁוּבָה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְתוֹקְעִים שׁוּפְר וּמְעוֹרְרִים
רַחֲמִים, שְׂהָרֵי הַקּוֹל הָהוּא שְׂיוּצָא הוּא

הַעוֹלָם נִכְנָסִים בְּחֻשְׁבוֹן, וְאִין מִי שְׂלָא
נִכְנָס בְּחֻשְׁבוֹן, וּסְפָרֵי חַיִּים וּמֵתִים
נִפְתְּחִים בְּיוֹם הָהוּא.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְשׁוּם שְׂרַצָּה בְּהֶם,
נָתַן לָהֶם עֲצָה לְהִנְצֵל מִכָּל הַמְּקַטְרֵגִים
שְׂלַמְעָלָה שְׂמִתְמַנִּים בְּכָל זְמַן שְׂהָדִין
שׁוּרָה בְּעוֹלָם. בְּיוֹם הַזֶּה מְזַדְמָנִים
יִשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וּבְמַח?
בְּשׁוּפְר.

וּבְדִין, דְּלִטּוֹרָא לֹא יָכִיל לְקַיְימָא קַמִּי פּוֹרְסֵייא
 דְּרַחֲמֵי. דְּהָא לֹא אֲתִי מִתְּהוּא סְטָרָא, וְלֹא
 אֲשַׁתְּכַח קַטְיַגּוֹרָא.

בְּיוֹמָא דְּכַפּוּרֵי, דְּאִיהוּ חֲתִימָא דְּדִינָא, וְקַיְימֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשְׁתָּא דְּמֵאֲרִיחּוֹן. בְּתַהוּא
 יוֹמָא, בְּגִין דְּלֹא יִקְרַב דְּלִטּוֹרָא לְמִקְדָּשָׁא, יִתְבִּין
 לִיה שְׁעִיר, דְּאֲתִי מִסְטָרָא דְּרוּחָא מְסֻאָבָא, וְהוּא
 מְסֻאָבָא, וְרוּחָא מְסֻאָבָא אֲתַהֲנִי מִיְנֵיה, וְהוּא
 אֲתַעֲסֵק בֵּיה, וְלֹא קָרִיב לְמִקְדָּשָׁא לְסֻאָבָא. וּבְדִין
 אֲנַפִּין נְהִירִין, וְיִשְׂרָאֵל אֲשַׁתְּזִיבוּ מִיְנֵיה.

בְּזִמְנָא אַחֲרָא כִּד סְגִיאוּ חוּבֵי בְּנֵי נְשָׂא, הָאֵי
 דְּלִטּוֹרָא, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא אִיתְעַר עַל
 חוּבֵי עֲלֻמָּא, כִּדִּין אִיהוּ אֲתִי וְאֲשַׁתְּכַח מְקַטְרָגָא
 קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, וְאֲסַתָּאב מִקְדָּשָׁא, וְכָל

לשון הקודש

נְהַגִּית מַמְנוּ, וְהוּא מִתְעַסֵּק בּוּ, וְלֹא קָרַב
 לְמִקְדָּשׁ לְטַמָּא. וְאִזּוּ הַפְּנִים מְאִירוֹת,
 וְיִשְׂרָאֵל נְעוּלִים מַמְנוּ.

בְּזִמְנָא אַחֲרָא, בְּשַׁרְפִּים חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם,
 הַמְּלָשִׁין תְּזַה בְּשַׁעֲה שְׁהִדִּין מִתְעוֹרֵר עַל
 חֲטָאֵי הָעוֹלָם, אִזּוּ הוּא כָּא וְנִמְצָא
 בְּמִקְטָרֵג לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִמְצָא
 הַמְּקַדְּשׁ, וְכָל הַפְּנִים עֲצוּבוֹת, וְהִדִּין

הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רַחֲמִים, וְאִזּוּ הַמְּלָשִׁין לֹא
 יָכוּל לַעֲמֹד לְפָנֵי כֹּסֵא הַרַחֲמִים, שְׁהִרֵי
 לֹא כָּא מִן אוֹתוֹ הַצֵּד, וְלֹא נִמְצָא קַטְנֹרָא.
 בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁהוּא חֲתִימַת הַדִּין,
 וְעוֹמְדִים יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשֵׁת רַבּוֹנָם בְּיוֹם
 הַהוּא כִּדִּי שְׁלֹא יִקְרַב הַמְּלָשִׁין לְמִקְדָּשׁ,
 נוֹתְנִים לוֹ שְׁעִיר שְׁכָא מַעַד שֶׁל רוּחַ
 הַטְּמָאָה, וְהוּא טַמָּא, וְרוּחַ הַטְּמָאָה

אֲנַפִּין עֲצִיבִין, וְדִינָא אֲשֶׁתִּכַּח. וְעַל דָּא קִין כָּל בְּשָׂר
בָּא לְפָנֵי. לְפָנֵי וְדָא, לְמַתְבַּע עַל חוּבֵי בְּנֵי עֲלָמָא,
דְּאִינוּן גְּרָמוּ.

(עוד לפרשת נח)

תָּא חַיִּי, כָּל בַּר נֶשׁ דִּיעֵבֵד וַיִּנטֵר פִּיקוּדֵי
אוּרֵיָתָא, נִשְׁמַתָּא אֶסְתַּמְרָא בְּנוּפִיָּה, דְּאִיהוּ
תִּיבָה, וְלֹא אֲתַעֲנֵשׁ, וְלֹא יִשְׁלוּט עֲלֵיהּ מְלֹאךְ
הַמּוֹת. וְכָל בַּר נֶשׁ דְּלֹא נָטוּר וְלֹא קָיִים פִּיקוּדֵי
אוּרֵיָתָא, וְאֵעֵבֵר עֲלֵיהּ, מְלֹאךְ הַמּוֹת כְּדִין
יִשְׁלוּט עֲלֵיהּ.

תָּא חַיִּי, תִּיבָה, אִיהוּ גּוּפָא. נַח וְאֲשֶׁתּוּ, י"ה. שֵׁם
וְאֲשֶׁתּוּ, ו"ה. וְאֲתַעֲבִיד הַשֵּׁם מְלֹא, יְהו"ה
אַחַד. יִפֶּת וְאֲשֶׁתּוּ, י"ה. חָם וְאֲשֶׁתּוּ, וַאֲיִנוּן
כְּדוּנְגָמָא דָּא.

וְדָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח. דָּא שְׂכִינְתָּא,
קִין כָּל בְּשָׂר וְגו'. צַהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה, דָּא

 לשון הקודש

מְקוּמֵי מַצּוּוֹת הַתּוֹרָה וְעוֹבֵר עָלֶיהָ, אִז
מְלֹאךְ הַמּוֹת יִשְׁלַט עָלָיו.

כֹּא וְרֵאָה, הַתִּבָּה הִיא הַגּוּף. נַח וְאֲשֶׁתּוּ
- י"ה. שֵׁם וְאֲשֶׁתּוּ - ו"ה. וְנַעֲשֶׂה הַשֵּׁם
מְלֹא. יְהו"ה אַחַד - יִפֶּת וְאֲשֶׁתּוּ. י"ה -
חָם וְאֲשֶׁתּוּ, וְהֵם כְּדוּנְגָמָא זוּ.

וְזֶה (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח, אֱלֹהִים זוּ

נִמְצָא. וְעַל זֶה (בראשית ו) קִין כָּל בְּשָׂר בָּא
לְפָנֵי. לְפָנֵי וְדָא, לְבַקֵּשׁ עַל חַטָּאֵי בְּנֵי
הָעוֹלָם, שְׁהֵם גְּרָמוּ.

כֹּא וְרֵאָה, כָּל אָדָם שִׁיעֲשֶׂה וַיִּשְׁמַר אֶת
מַצּוּוֹת הַתּוֹרָה, הַנְּשֻׁמָּה שְׂמוּרָה בְּגוּפוֹ,
שְׁהוּא תִבָּה, וְלֹא נַעֲנֵשׁ, וְלֹא יִשְׁלַט עָלָיו
מְלֹאךְ הַמּוֹת. וְכָל אָדָם שְׂאִינוּ שׁוֹמֵר וְלֹא

אִיהוּ רָזָא דְגוּפָא. אַתָּה וּבְנִיךָ וּגו', גּוֹבְרִין לְחוּד,
וְנַשִּׁין לְחוּד. וַיַּעַשׂ נח, דָּא בְרִית קַדִּישָׁא. כְּכַל אֲשֶׁר
צִוָּה אֱלֹהִים, דָּא שְׂכִינְתָּא. וַיֹּאמֶר ה' לְנח,
הִנָּה מֵדַת הַרְחָמִים.

וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִיא שְׁנַיִם אִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ, דִּהָא הִיא מִסְטָרָא דְמִסְאֲבָא, וְעַל
דָּא אָמַר, (מִיכָה ה ט) וְהֶאֱבַדְתִּי. וְאֶסְתַּכַּל דְּלִית בֵּיהּ,
אֲלֵא תִרִין, וְלֹא אִית בְּהוֹן שְׁבַעָה שְׁבַעָה, כְּמָה
דְּכַתִּיב, בְּעוֹף הַשָּׁמַיִם, אַרְבַּע סָרִי דְּכַר וְנוֹקְבָא,
לְחַיּוֹת זָרַע עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ. שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ וּגו'
אֶסְתַּכַּל וְחָמָא, עַל מַה דְּאָמַר בְּקַדְמִיתָא וּמִן
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִיא, וְלִבְתַּר שְׁנַיִם שְׁנַיִם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חַזִּי לִית לָךְ בְּכַל לִילִיָּא
וְלִילִיָּא, דִּלָּא תִיפּוּק נִשְׁמַתָּא מִגּוּפָא דְּכַר

לשון הקודש

שְׂכִינָה, קִין כָּל בְּשָׂר וּגו'. צִוָּה תַּעֲשֶׂה
לְתַבָּה - זֶהוּ הַסּוּד שֶׁל הַגּוּף. אַתָּה וּבְנִיךָ
וּגו' - גְּבָרִים לְחוּד וְנַשִּׁים לְחוּד. (ש) וַיַּעַשׂ
נח - זֶה בְרִית קַדִּישׁ. כְּכַל אֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים - זֶה שְׂכִינְתָּא. (ש) וַיֹּאמֶר ה' לְנח
הִנָּה מֵדַת הַרְחָמִים.
וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִיא שְׁנַיִם אִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ, כְּמֹו שְׂכִינְתָּא בְּעוֹף הַשָּׁמַיִם,
אַרְבַּע עֶשְׂרֵה זָכָר וְנוֹקְבָה, לְחַיּוֹת זָרַע עַל
פְּנֵי כָל הָאָרֶץ. (ש) שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ
וּגו'. הַסְתַּכַּל וְרָאָה, עַל מַה שְׂאָמַר
בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה
הִיא, וְאַחַר כֵּן שְׁנַיִם שְׁנַיִם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בָּא וְרָאָה, אִין לָךְ בְּכַל
לִילָה וְלִילָה שְׁלֵא תַצֵּא הַנִּשְׁמָה מִגּוּף

וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִיא שְׁנַיִם
אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ, שְׁהַרִי הִיא מַצַּד הַטְּמֵאָה,
וְעַל זֶה אָמַר (מִיכָה ה) וְהֶאֱבַדְתִּי. וְאֶסְתַּכַּל

נָשׁ, דְּאִיקָרִי יוֹנָה. דְּכַתִּיב, וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה. הִקְלוּ
 הַמַּיִם, אֵלָיו מִיַּם יַדוֹנִים, כְּמָה דְאֵת אָמַר (דף כו
 ע"ב) (תהלים קכד ה) הַמַּיִם הַיַּדוֹנִים. דְּאִינוּן מִסְטָרָא
 דְּמִסְטָרָבוּ. מֵעַל הָאָרֶץ, דְּאִינוּן לְעִיל מִן אֲרֻעָא,
 אֵלָיו מִלְאֲכֵי תַבְלָה.

מַה כְּתִיב. וְלֹא מִצָּאָה הַיּוֹנָה מְנוּחָה, דְּאֵתְמַנְעִי
 מֵעֲלֵמָא עֵילָאָה, וּמִן צְדִיקִים דְּלְעִילָא, וּמִכָּל
 בְּרַבָּאן. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, וַתָּשָׁב אֵלָיו אֵל הַתִּיבָה
 כִּי מַיִם עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

אֶפְיִק לָהּ תַנְיִינוּת, וַיּוֹסֶף שַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ,
 וּמְגוּ דוּחֻקָּא וְצַעְרָא, וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה
 לְעֵת עָרְב, דְּלֹא הָיָה נִהְרָא לֹון שַׁעְתָּא דְרוּחָא,
 כְּמָה דְהָיָה בְּקַדְמִיתָא, וְאֵתְחַשְׁדָּ לָהּ יוֹמָא, וְאֵתְעָרְב
 לָהּ שְׂמֵשָׁא.

לשון הקודש

(בראשית ח, ט) וַתָּשָׁב אֵלָיו אֵל הַתִּיבָה כִּי מַיִם
 עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

הוֹצִיא אוֹתָהּ שְׁנִית, (שם ח, ט) וַיּוֹסֶף שַׁלַּח
 אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ. וּמִתּוֹךְ הַדְּחָק וְהַצַּעַר –
 וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עָרְב, שְׁלֹא הָיְתָה
 מְאִירָה לָהֶם שַׁעַת הַרוּחָה כְּמוֹ שְׁהִיְתָה
 בְּרֵאשׁוּנָה, וְנִחַשְׁדָּ לָהּ הַיּוֹם, וְהִעָרִיב לָהּ
 הַשֶּׁמֶשׁ.

אָדָם, שְׁנַקְרָאת יוֹנָה, שְׁכַתוּב (שם ח, ח)
 וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה. הִקְלוּ הַמַּיִם – אֵלָיו מִיַּם
 הַיַּדוֹנִים, כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (תהלים קכד) הַמַּיִם
 הַיַּדוֹנִים, שְׁהֵם מִצַּד הַמְּטָאָה. מֵעַל
 הָאָרֶץ, שְׁהֵם לְמַעְלָה מִן הָאָרֶץ, אֵלָיו
 מִלְאֲכֵי תַבְלָה.

מַה כְּתוּב? וְלֹא מִצָּאָה הַיּוֹנָה מְנוּחָה,
 שְׁנִמְנָעָה מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן וּמִן הַצְּדִיקִים
 שְׁלְמַעְלָה וּמִכָּל הַבְּרֻכּוֹת. זֶהוּ שְׁכַתוּב

וַיִּמָּחַ אָמַרְתָּ לְנַח וְלִבְנָיו. (שה"ש ה ז) מִצְאֵנִי
הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים בְּעִיר. אֵלֶיךָ נִטְרִי תִרְעִי
יְרוּשָׁלַיִם. וְעַם כָּל דָּא, וְהִנֵּה עָלָה זֵית טָרַף בְּפִיָּה,
וְעַל דָּא וַיֵּדַע נַח כִּי קָלוּ הַמַּיִם, וְאֶת־תְּקֻפוֹ מִלְּאֲכִי
דְקָדְשָׁה עַל מִלְּאֲכִי הַחֲבָלָה. וַיִּיחַל עוֹד שְׁבַעַת
יָמִים אַחֲרֵיהֶם וְכוּ', וְלֹא יִסְפָּה וְכוּ', חָרְבוּ הַמַּיִם
מֵעַל הָאָרֶץ.

בְּתַר דְּאִסְתַּמַּר וְאֶעְבַּר הַהוּא זִימְנָא דְשְׁלִיט
מִלְּאֲדַּךְ הַמַּנּוֹת, וְאֶת־עֲבָרוֹ חִיבִין מֵעַלְמָא, מַה
כְּתִיב, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח.

סְפִינְתָא אֲמַתִּילַת לְתִיבּוֹתָא דְנַח, וְאִית בָּהּ
גּוֹבְרִין יְהוּדָאִין וַיִּשְׁמַעֲאֵלִים וּבְנֵי עֵשׂוֹ,
כְּדוֹנְמָא דָּא אִית בְּגוֹפָא, כְּלִיל מְכוּלְהוֹן, דְּגוֹפָא
דָּא, לָאו אִיהוּ מִן נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, וְדָא הוּא דְאִמַּר

לשון הקודש

וכו', חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ.
אֲחֵר שֶׁהִסְתַּמַּר וְעָבַר אוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁשָּׁלַט
מִלְּאֲדַּךְ הַמַּנּוֹת וְעָבְרוּ הַרְשָׁעִים מִן הָעוֹלָם,
מַה כְּתוּב? (שם) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח.
הַסְפִּינָה נִמְשְׁלָה לְתַבַּת נַח, וַיֵּשׁ בָּהּ
אֲנָשִׁים יְהוּדִים וַיִּשְׁמַעֲאֵלִים וּבְנֵי עֵשׂוֹ.
כְּדוֹנְמָא זוּ יֵשׁ בְּגוֹף כְּלוּל מִכָּלָם, שֶׁהַגּוֹף

וַיִּמָּחַ אָמַרְתָּ לְנַח וְלִבְנָיו? (שיר ה) מִצְאֵנִי
הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים בְּעִיר, אֵלֶיךָ שׁוֹמְרֵי
שְׁעָרֵי יְרוּשָׁלַיִם, וְעַם כָּל זֶה (בראשית ח, יא)
וְהִנֵּה עָלָה זֵית טָרַף בְּפִיָּה. וְעַל זֶה (שם)
וַיֵּדַע נַח כִּי קָלוּ הַמַּיִם, וְהִתְחַזְּקוּ מִלְּאֲכִי
הַקָּדְשָׁה עַל מִלְּאֲכִי הַחֲבָלָה. (שם) וַיִּיחַל
עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרֵיהֶם וְכוּ', וְלֹא יִסְפָּה

לְנֹחַ, דְּאִיהוּ נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא, כְּמָה דְאֵתְּ אָמַר
עֲשֵׂה לָךְ תִּבְתַּת עֲצֵי גִפְרִי.

וְדָא הוּא דְאָמַר לְאַבְרָם, לָךְ לָךְ מֵאַרְצְךָ, לְמָה
תִּירִי זִמְנֵי. אֵלָא, פּוֹק מִן דִּירְתָךְ וּמִן גּוֹפְךָ,
וּמִן בֵּית אַבְיָךְ, דְּאִית שְׁלָם דְלַעִילָא. אֵל הָאָרְצִי
אֲשֶׁר אֲרָאָךְ, דָּא גּוֹפָא, דְּאִיהִי תִיבַת נֹחַ.

וּבְדוֹגְמָא דָּא הָוָה נֹחַ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, וַיִּשְׁלַח
אֶת הַיּוֹנָה. וְאֶפִּיקוּ לָהּ לַיּוֹנָה מִן
תִּיבוֹתָא, וַיַּהֲבֵנוּ לָהּ בְּמִיָּא. בְּדוֹגְמָא דָּא נִפְקָא לָהּ
יּוֹנָה מִן תִּיבוֹתָא דְנֹחַ, כְּמָה דְאֵתְּ אָמַר וְלֹא יִסְפָּה
שׁוּב אֵלָיו עוֹד.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, נֹחַ כִּד הָוָה בְּתִיבוֹתָא, הָוָה
דְּחִיל דְלֹא יִדְכַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלְמִין,
וּכְיִן דְאֵתְעֵבְרוּ חוֹבֵי עֲלָמָא, כְּדִין מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר
אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

לשון הקודש

וּבְדוֹגְמָא הוּוּ הָיָה נֹחַ. זְהוּ שְׁכֵתוּב (שם ח)
וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה. וְהוֹצִיאֵנוּ אֶת הַיּוֹנָה מִן
הַתְּבֵה וְנִתְּנָנוּ אוֹתָהּ בְּמִים. בְּדוֹגְמָא זוּ
יִצְאָה לָהּ הַיּוֹנָה מִתְּבַת נֹחַ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר
(שם) וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּשֶׁנִּחַ הָיָה בְּתֵבָה,
הָיָה פּוֹחַד שְׁלֵא יִזְכֹּר אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְעוֹלָמִים. וּכְיִן שְׁעֵבְרוּ חֲטָאֵי

הָזֶה אֵינוֹ מִן הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה, וְנֹחַו
שְׁאָמַר לְנֹחַ שֶׁהוּא נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה, כְּמוֹ
שְׁנַאֲמַר (שם ו) עֲשֵׂה לָךְ תִּבְתַּת עֲצֵי גִפְרִי.

וְזֶהוּ שְׁאָמַר לְאַבְרָם (שם י) לָךְ לָךְ
מֵאַרְצְךָ. לְמָה פְּעַמִּים? אֵלָא, צֵא
מִדִּירְתָךְ וּמִגּוֹפְךָ וּמִבֵּית אַבְיָךְ, שְׂנִישׁ
שְׁלָמוֹת לְמַעְלָה. אֵל הָאָרְצִי אֲשֶׁר אֲרָאָךְ
— זֶה הַגּוֹף, שֶׁהוּא תִבְתַּת נֹחַ.

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם

רַבִּי פֶתַח בְּהַאי קָרָא, מִצְאֵנִי הַשְּׂמֵרִים הַסְּבָבִים
 בְּעִיר הַכּוֹנֵי פְּצַעוֹנֵי נְשָׂאוֹ אֶת רִדְיֵי מַעְלֵי
 שְׂמֵרֵי הַחֲמוֹת. כַּמָּה חֲבִיבָה הִיא הַנְּשֻׁמָּה, הַנְּתוּנָה
 מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, מִמְּקוֹם הַקּוֹדֶשׁ, מֵאַרְצוֹת
 הַחַיִּים, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר (תהלים קטז ט) אֶת־הַלֵּךְ לִפְנֵי ה'
 בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.

וְלָמָּה קָרָאוּ דָּוִד אַרְצוֹת הַחַיִּים, וְכִי לְמַעְלָה יֵשׁ
 אַרְצוֹת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא אַרְצוֹת
 מִמָּשׁ, וְלֹא אִדְעָתָא דַּאַרְצוֹת אָמְרוּ דָּוִד, אֶלָּא לְשׁוֹן
 רִיצוּי הוּא, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר (יחזקאל כ מא) אַרְצָה
 אֶתְכֶם. כְּלוּמַר, אָמַר דָּוִד, אֶת־הַלֵּךְ לִפְנֵי ה', בְּמִקְוֹם
 אֲשֶׁר יִרְצוּ תַמִּיד הַצְּדִיקִים, הַנִּקְרָאִים חַיִּים, אֲשֶׁר
 רְצוֹנָם וְחֻפְצָם לָלֶכֶת שָׂמָּה. וּמִמְּקוֹם הַקּוֹדֶשׁ, בָּאָה

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

אֶת־הַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.
 וְלָמָּה קָרָאוּ דָּוִד אַרְצוֹת הַחַיִּים, וְכִי
 לְמַעְלָה יֵשׁ אַרְצוֹת? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא
 אַרְצוֹת מִמָּשׁ, וְלֹא עַל דַּעַת שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת
 אָמַר אוֹתוֹ דָּוִד, אֶלָּא לְשׁוֹן רְצוּי הוּא,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל ט) אַרְצָה אֶתְכֶם.
 כְּלוּמַר, אָמַר דָּוִד, אֶת־הַלֵּךְ לִפְנֵי ה'
 בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר יִרְצוּ תַמִּיד הַצְּדִיקִים,
 הַנִּקְרָאִים חַיִּים, אֲשֶׁר רְצוֹנָם וְחֻפְצָם

הָעוֹלָם, אֲזִי מַה כְּתוּב? וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
 נח.

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם

רַבִּי פֶתַח בְּפִסּוּק הַזֶּה, (שם ה) מִצְאֵנִי
 הַשְּׂמֵרִים הַסְּבָבִים בְּעִיר הַכּוֹנֵי פְּצַעוֹנֵי
 נְשָׂאוֹ אֶת רִדְיֵי מַעְלֵי שְׂמֵרֵי הַחֲמוֹת.
 כַּמָּה חֲבִיבָה הִיא הַנְּשֻׁמָּה הַנְּתוּנָה
 מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, מִמְּקוֹם הַקּוֹדֶשׁ,
 מֵאַרְצוֹת הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים טז)